

Revirinventering av fåglar vid Bastetorpsmaden i Oxelösunds kommun under år 2012

Fågelföreningen Tärnan
Nyköping/Oxelösund
Jan Gustafsson

Oxelösunds kommun Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Betande kor är en nödvändighet på en strandmad för att uppehålla dess öppna ytor.

Foto Jan Gustafsson

Omslagsfoto, sid 1
Sydlig gulärta, en rödlistad
ras av gulärta.
Foto Thomas Larsson

Sammanfattning

Under år 2012 har det totala fågelbeståndet revirkarterats inom Bastetorpsmaden, i Oxelösunds kommun.

Ytan innehåller några olika naturbiotoper som betade ängar (torra och blöta), vasspartier och trädbevuxna holmar.

Inom det inventerade området har 28 arter konstaterats ha revir av vilka tre är rödlistade, för några av dessa sträcker sig även reviret ut utanför det inventerade området, och en del arter har revirets huvudområde utanför det inventerade området och tangerar in i de inventerade ytorna. Därutöver har ytterligare tio arter noterats som revirhävdande vid något tillfälle, men där man inte kunnat konstaterat permanent revir.

Området har även en del andra arter som använder området som enbart födosöksområde under häckningstid eller rastande och passerar som sträckande. Det har då konstaterats ytterligare 44 arter av inventerare och andra fågelskådare som besökt området under inventeringsperioden.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att området har ett väldigt rikt fågelliv, orsakerna till detta är ju framförallt de naturtyperna som ingår och att dessa sköts för dess ändamål rätt. Området är inte så välbesökt av naturintresserade och skulle kunna göras ännu mer anpassat för besökande.

Inledning

Fågelföreningen Tärnan Nyköping/Oxelösund har under år 2012 fått i uppdrag av Oxelösunds kommun att utföra en fågelinventering av området Bastetorpsmaden. Uppdraget har utförts av Jan Gustafsson.

Syftet med inventeringen har varit att få underlag inom fågelbestånden. Oxelösunds kommun kommer med hjälp av inventeringen att ha material för att kunna säkerställa områdets fina karaktärer med betad strandäng.

*Maderna med gården Bastetorp i bakgrunden.
Foto Jan Gustafsson*

Vägbeskrivning

För att hitta till Bastetorp och maderna vid viken Bastetorp utgår man från Stjärnholms kyrka som ligger utmed landsvägen till Oxelösund, man måste vara på den gamla vägen, ej motorvägen.

Alternativet från Nyköping. För att komma in på gamla vägen till Oxelösund får man svänga av från motorvägen mot Oxelösund vid trafikplats Björshult och sedan åka mot Oxelösund/Stjärnholm. Man passerar sedan över motorvägen och skyltning Näveksvarn. I nedförsbacken och där man kommer in på Palmtorps allé svänger man vänster på skyltar Bastetorp och Djursvik. Denna asfaltsväg följer man rakt fram och när den övergår i grusväg håller man höger. I den kommande korsningen har man möjligheten att köra rakt fram mot Bastetorp eller svänga vänster mot Djursvik. Man ser nu Bastetorpsmaden framför sig. I området finns väldigt få med parkeringsmöjligheter, vilket innebär att man får vara anpassningsbar och parkera vid sidan av vägen på de platser som finns till förfogande.

Alternativen från Oxelösund. Kommer man från Oxelösund kan man svänga av motorvägen vid trafikplats Stjärnholm eller komma på gamla vägen från början.

Använder man sig av motorvägsalternativet, blir det att svänga av mot Näveksvarn och sedan följa skyltningen mot Bastetorp och Djursvik, se sedan beskrivning som beskrivs för Nyköpingsalternativet.

Kommer man på gamla Oxelösundsvägen svängar man in under motorvägen på Mygghemsvägen ungefär i höjd med Stjärnholms kyrka, fortsätter på denna väg och svänger sedan vänster i den kommande T-korsningen. Därefter samma vägbeskrivning som i Nyköpingsalternativet.

Översiktskarta över inventeringsområdet

Bastetorpsmaden med inventeringsområdet inringat med röd linje.

Inventeringsmetodik

Metoden för fågelinventeringen har varit revirkartering inom hela det inventerade området. Området har besökts vid åtta tillfällen, samt ytterligare ett fotograferingsbesök, under perioden april - mitten av juni.

Uppgifter har även hämtats från Artportalen Svalan från andra rapporterade Tärnanmedlemmar.

Inventeringstillfällen har utförts vid olika tidpunkter på dygnet för att få bästa möjliga täckning av områdets olika fågelarter.

Rapportering har ägt rum inom ett syfte på Artportalen Svalan (Bastetorpsmaden, revirkartering 2012).

Områdespresentation

I inventeringsområdet finns några olika naturbiotoper. Nedan redovisas de olika områdena och vilken typ av biotop det är och hur den används.

1. Betesområden
2. Trädbevuxna holmar med bergspartier i dagen
3. Dike
4. Vass
5. Åkermark
6. Betesområde ganska blött

1. Betesområden

Områden där nötkreatur betar, omväxlande torr mark - mer fuktiga partier, områdena är också stängslade för att kunna öka eller minska betetrycket.

2. Trädbevuxna holmar med bergspartier i dagen

Några högre partier med berg i dagen och där det också finns ett antal träd, dessa områden betas också.

3. Dike

Ett dike omgärdat av smal vassridå, samt att det är stängslat, i diket också några mindre träd/buskar. Diket löper i en öst - västlig riktning.

4. Vass

I kanterna mellan betesmarken och viken (Bastetorpsviken) löper en smal vassridå.

5. Åkermark

Området omsluts i tre vädersträck av åkermark, samt en litet område inom inventeringsområdet.

6. Betesområde ganska blött

I de västra centrala delarna av betesområdet, mot vassen, är det ett blötare parti av betesmark, området är instängslat för att kunna släppa djur dit när det är lämpligast.

Betesmarken med en av betesholmarna i högerkanten av bilden.

Foto Jan Gustafsson

Artredovisning (säkerställda revir, inom området)

På följande sidor redovisas de arter som konstaterats ha säkerställda revir inom det inventerade området. Antalet arter som har uppfyllt dessa krav är 28. Tre arter inom rödlistan har noteras, dessa arter markeras med röd färg och med rödlistestatus inom parantesen.

I bilagan så redovisas samtliga arter med säkerställt revir på separat artkarta.

Revirplats är markerad med **X**.

Kricka

Ett revir i anslutning till dikets utlopp i vassen nedanför gården Bastetorp, där det finns några mindre klarvattenytor.

Gräsand

Ett revir i anslutning till dikets utlopp i vassen nedanför gården Bastetorp, där det finns några mindre klarvattenytor.

Sothöna

Ett revir i anslutning till dikets utlopp i vassen nedanför gården Bastetorp, där det finns några mindre klarvattenytor.

Tofsvipa

Centralt på betesmarken fanns fem revir av arten.

Enkelbeckasin

I de blötare partierna av betesmarken fanns fem revir av arten.

Rödbena

I de blötare partierna av betesmarken fanns fyra revir av arten.

Rödbena.

Foto Thomas Larsson

Ringduva

Ett revir i den västra holmen, är också den dungen som det är tätast vegetation på och boet var sannolikt utanför betesmarken i närheten av den sommarstuga som finns här.

Gröngöling

Ett revir i områdets västra - södra del i de dungar som ligger i och i anslutning till betesområdet.

Större hackspett

Ett revir i områdets södra del i den dunge som ligger i och i anslutning till betesområdet.

Trädlärka

Ett revir i anslutning eller i den östra holmen inom betesområdet, vid vissa besök hördes även en andra fågel revirhävda i norr, eventuellt alltså två revir i anslutning till hela området med dess skogsmarker som finns i närheten.

Sånglärka (NT)

Ett revir i betesområdets norra del - mot den norra åkermarken.

Ängspiplärka

Minst åtta revir väl spridda i betesmarken.

*Ängspiplärka.
Foto Thomas Larsson*

Sydlig gulärta (VU)

Tre revir inom de centrala delarna av betesmarken, samt ytterligare en hane som revirhävdade i den norra delen av området. En ras av gulärta som visar områdets höga värden.

Sädesärta

Fem revir väl utspridda utmed betesområdets ytterkanter, och då i anslutning till bebyggelse och holmarna.

Buskskvätta

Minst tre revir, sannolikt någon/några mer hanar som revirhävdade utan att för den skull kunna skapa sig ett permanent revir.

Stenskvätta

Ett revir i de östra delarna av betesområdet, mot holmarna med berg i dagen.

Björktrast

Ett revir i området, men tveksamt om boet fanns inom inventeringsområdet. Sannolikt var boet beläget i trädgården kring gården Stora Djursvik.

Sävsångare

Två revir i anslutning till diket med träd/buskar. Kan mycket väl finnas fler revir i vasspartierna.

Rörsångare

Fyra revir i vassområdena. Kan mycket väl finnas fler revir i vasspartierna.

Ärtsångare

Två revir i området, både i kantzonerna mot annan biotop, en i södra delen samt en i norra delen.

Talgoxe

Två revir, på holmarna, en i väst och en i öst.

Nötväcka

Ett revir i den västra holmen.

Stare

Minst två revir, sannolikt något mer, åtminstone i anslutning till inventeringsområdet.

Bofink

Två revir i området, vardera ett revir på östra och västra holmen.

Steglits

Ett säkerställt revir i södra delen av betesområdet och sannolikt ett revir i norra delen mot gården Baste-
torp.

Hämpling (VU)

Två revir, ett i öster och ett i norr. Detta är också en art som visar på områdets höga värden.

Gulspurv

Ett revir i södra delen.

Sävspärv

Sex revir i områdets vasspartier, sannolikt kan det finnas ytterligare några revir.

Steglits.

Foto Thomas Larsson

Artredovisning (födosöksrevir, rastande)

Nedan redovisas de arter som noterats ha födosöksrevir under häckningstid inom det inventerade området, samt arter som noterats som rastande. Antalet arter som har uppfyllt dessa krav är 54, denna summa inkluderar även de arter som noterats med kriterium för revir men ej uppfyllt det för att ett säkerställt revir skall noteras.

Av dessa är fyra arter inom rödlistan, dessa arter markeras med röd färg och med rödlistestatus inom parantesen.

Noterade arter, grågås, kanadagås, vitkindad gås, storskrake, fasan, **rördrom (NT)**, gråhäger, **havsörn (NT)**, brun kärrhök, duvhök, sparvhök, ormvråk, fiskgjuse, tornfalk, lärkfalk, trana, strandskata, morkulla, skogssnäppa, skrattmå, fiskmå, **gråtrut (NT)**, havstrut, fisktärna, silvertärna, skogsduva, gök, **tornseglare (NT)**, ladusvala, hussvala, trädpiplärka, rödstjärt, koltrast, taltrast, rödvingetrast, dubbeltrast, törnsångare, trädgårdssångare, svarthätta, lövsångare, grå flugsnappare, svartvit flugsnappare, entita, blåmes, trädkrypare, törnskata, skata, kaja, kråka, korp, gråspärv, pilfink, grönfink och grönsiska.

Förslag på några olika tillgänglighets befrämjandet åtgärder inom det inventerade området.

Nedan kommer några förslag till åtgärder inom och i utkanterna av det inventerade området. Dessa synpunkter är endast från inventeraren.

1. Området får några markerade P-platser, både på norra och södra sidan.
2. Skyltning om områdets höga fågelvärden, samt kartbild över området med P-platser och bra observationsplatser utmärkta.
3. Information om området på kommunens hemsida.

Lite historik

Området har inte varit känt under så många år som en bra fågellokal, därför finns det inte så mycket historiskt material om området. Uppgifterna som finns föreligger främst från 2000-talet.

142 arter har noterats i området på Artportalen Svalan, flera av dessa är ovanliga för Sörmland. Ovanliga arter har varit, vaktel, myrsnäppa, citronärta, svart röstjärt, busksångare och ortolansparv.

Områdets blöta betesmarker har stor dragningskraft på rastande enkelbeckasiner och dvärgbeckasiner, vilka periodvis noterats i höga antal.

Vissa, eller så gott som alla, år finns kattuggla och hornuggla i utkanterna av betesmarken vilka då födosöker i området.

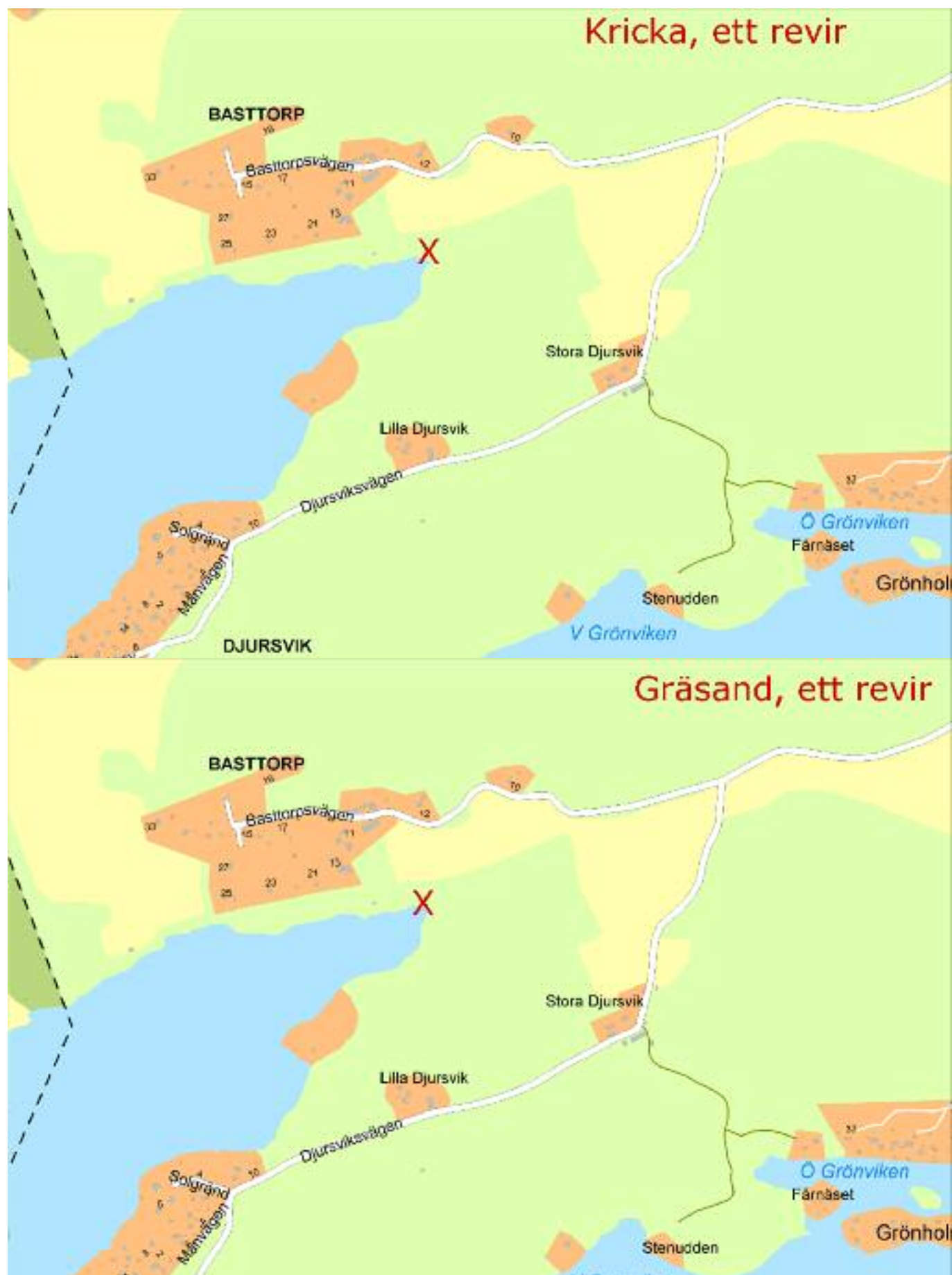
Tack till

Ett stort tack till alla Tärnanmedlemmar och andra som bidragit med muntliga rapporter/och inskrivande uppgifter i Artportalen Svalan. Utan dessa hade aldrig denna inventering blivit så komplett.

Ett stort tack till Thomas Larsson för bidrag med fågelbilder till denna sammanställning.

Bilaga 1.

På följande sidor presenteras artkartor för de arter som har säkerställt revir inom inventeringsområdet. Revirets placering är utmärkt med X.

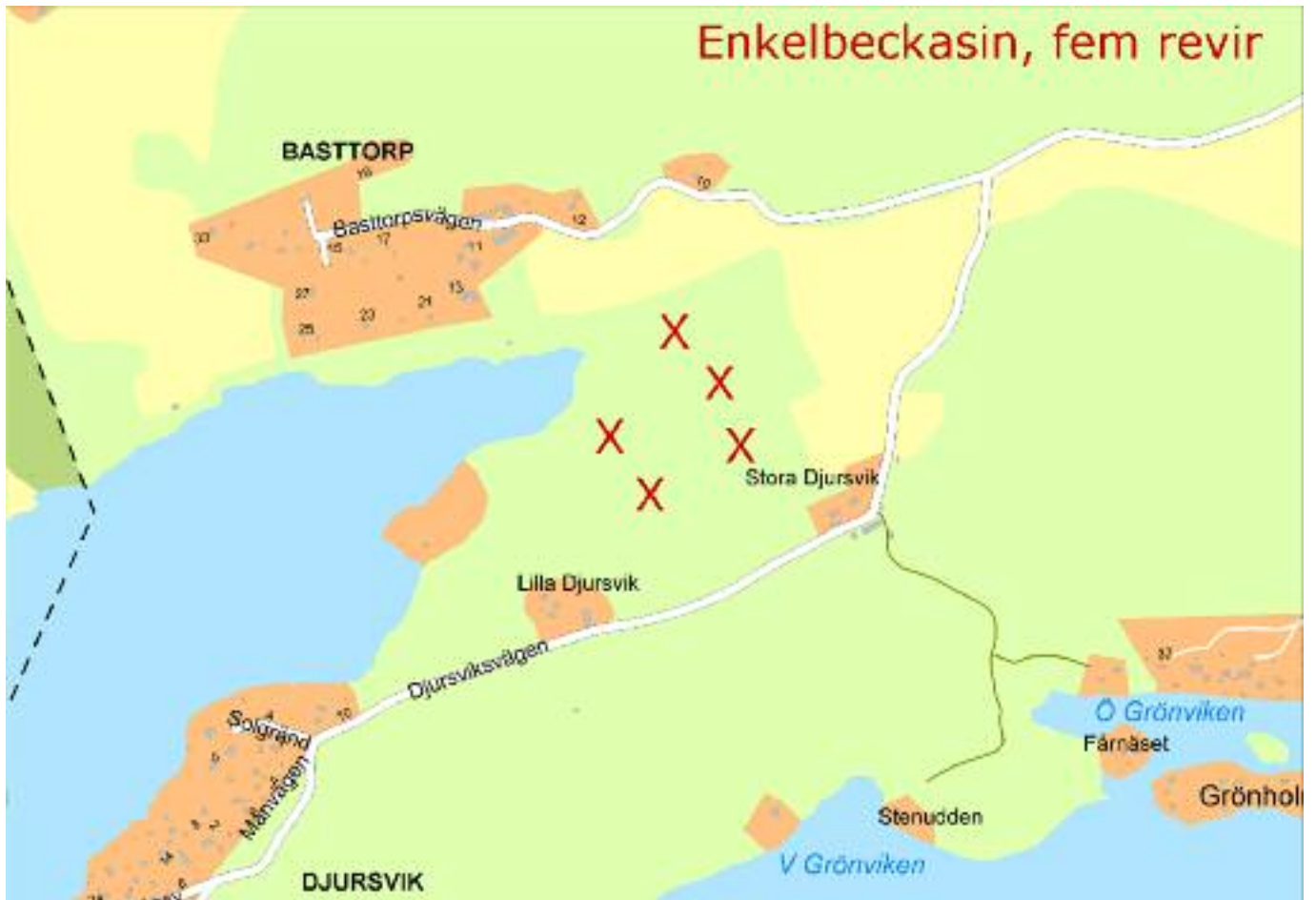
Sothöna, ett revir

Tofsvipa, fem revir

Enkelbeckasin, fem revir

Rödbena, fyra revir

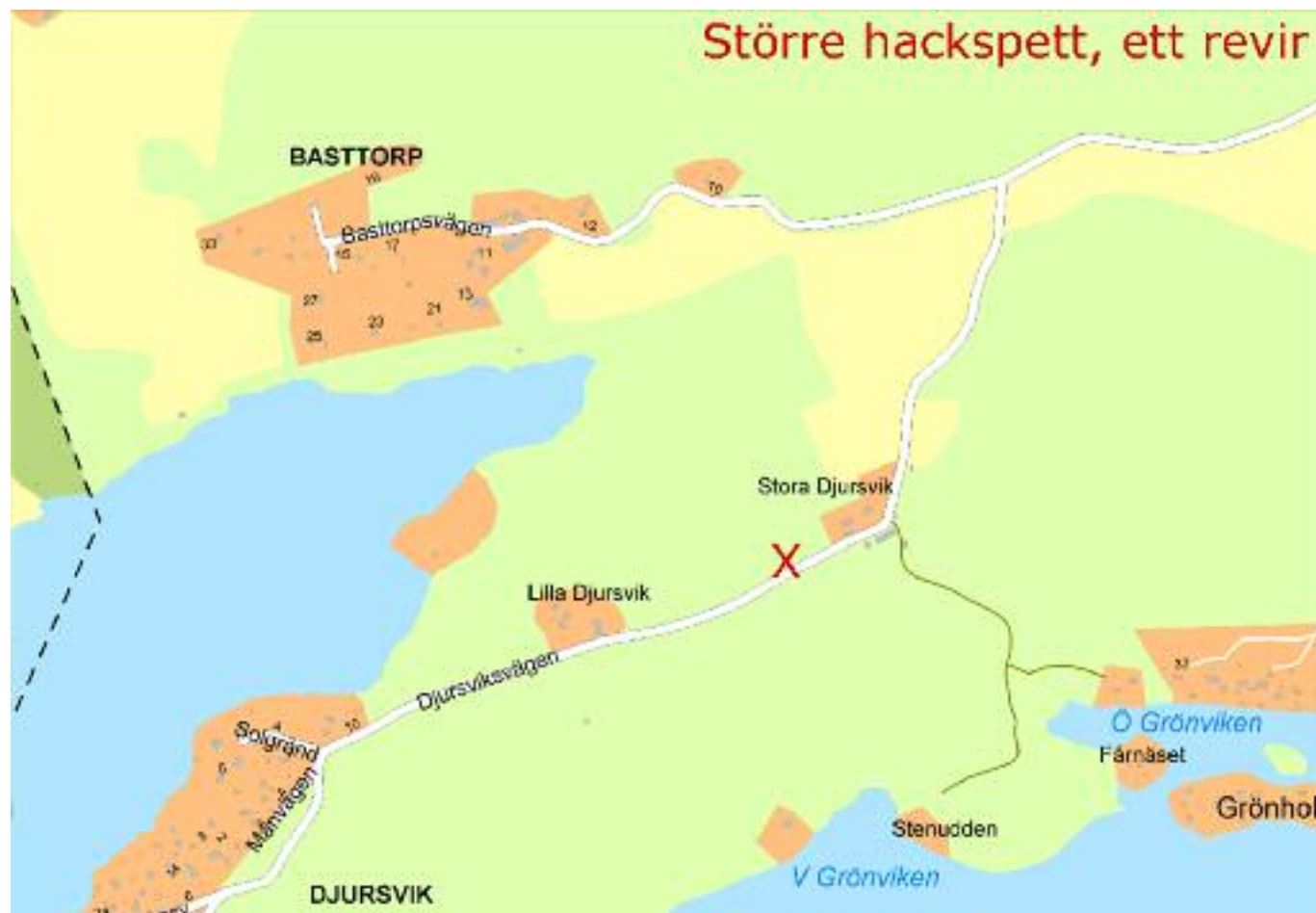
Ringduva, ett revir

Gröngöling, ett revir

Större hackspett, ett revir

Trädlärika, ett revir

Sånglärka, ett revir

Ängspioplärka, åtta revir

Sydlig gulärta, tre revir

Sädesärta, fem revir

Buskskvätta, tre revir

Stenskvätta, ett revir

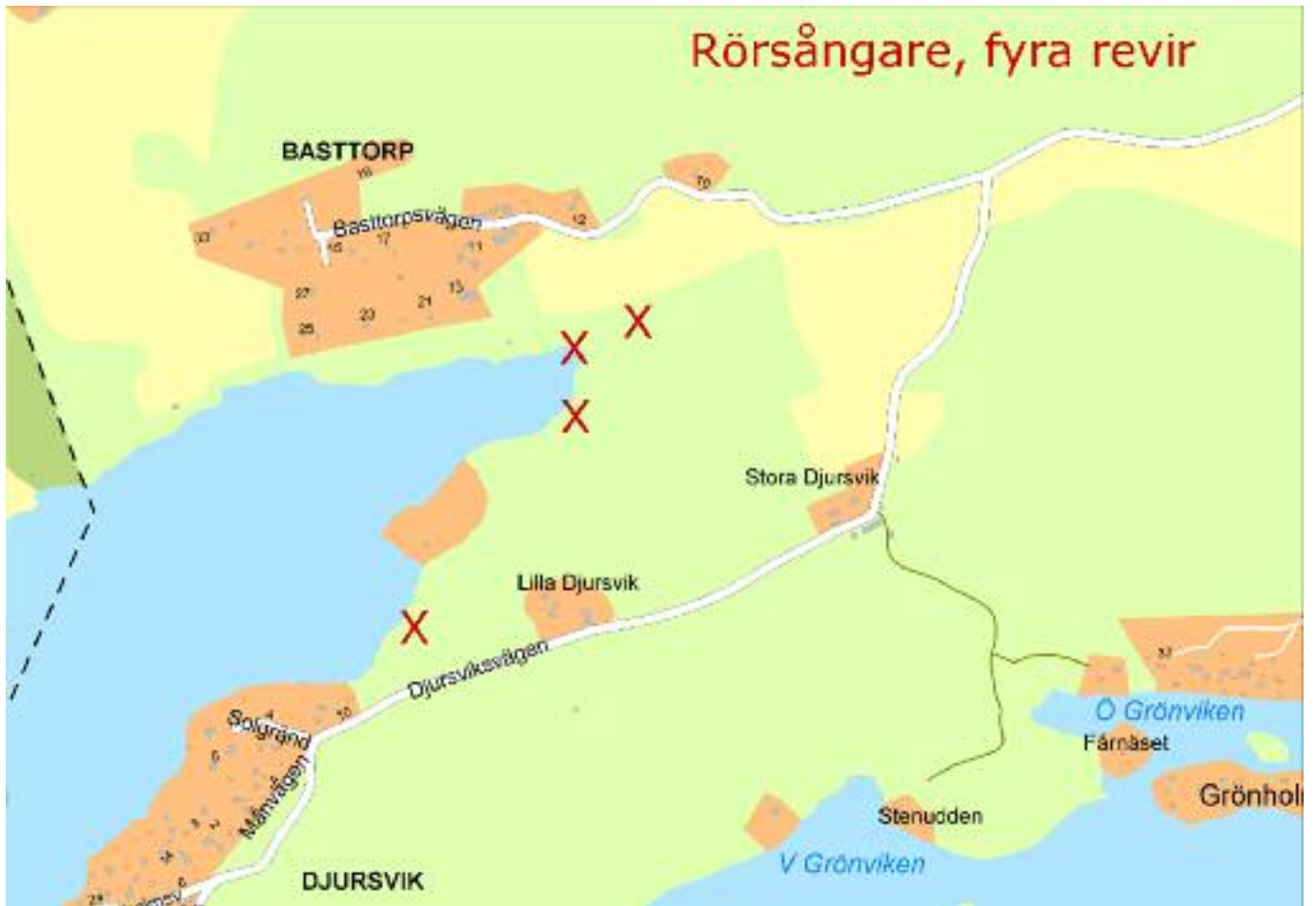
Björktrast, ett revir

Sävsångare, två revir

Rörsångare, fyra revir

Ärtsångare, två revir

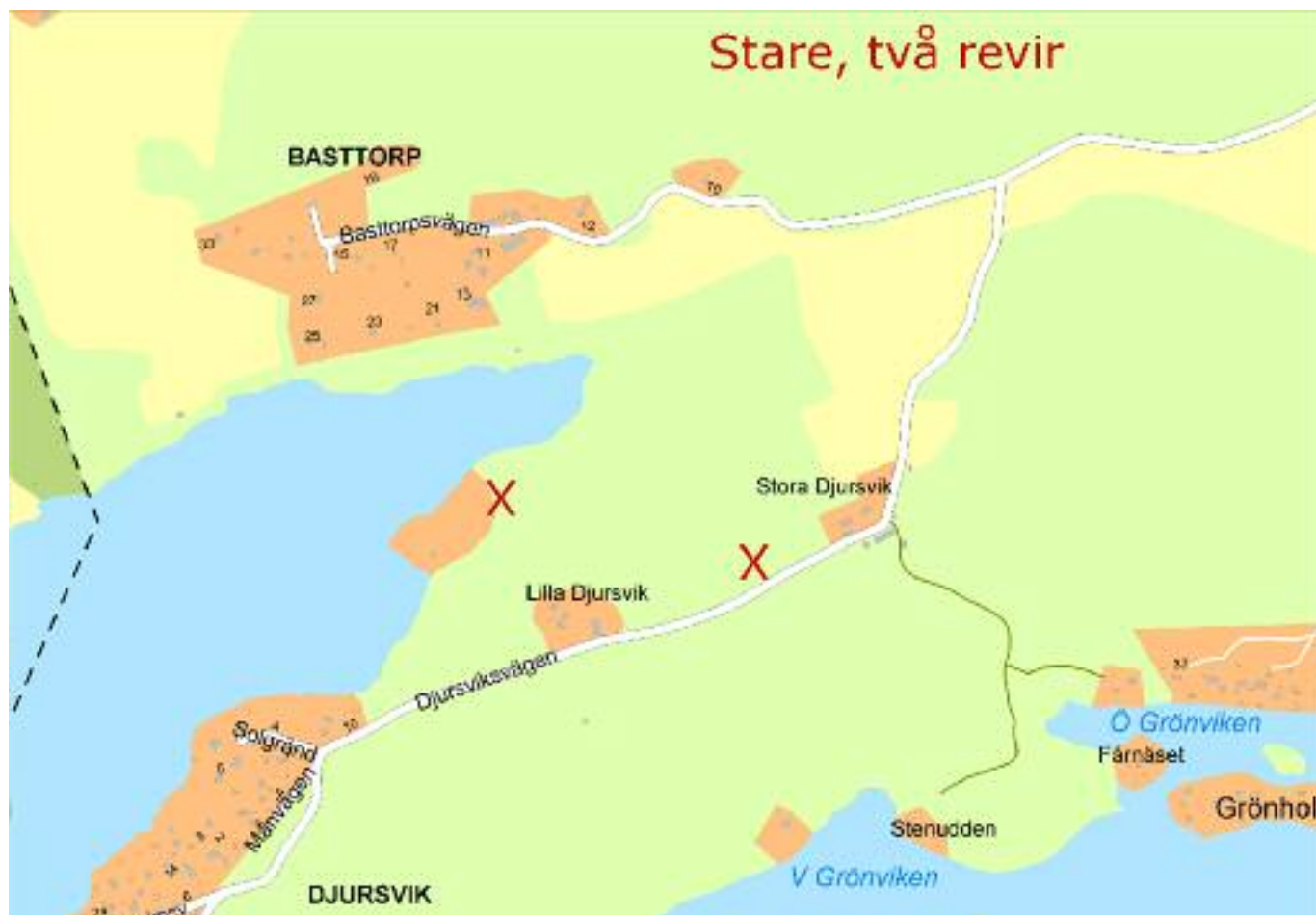

Talgoxe, två revir

Nötväcka, ett revir

Steglits, ett revir

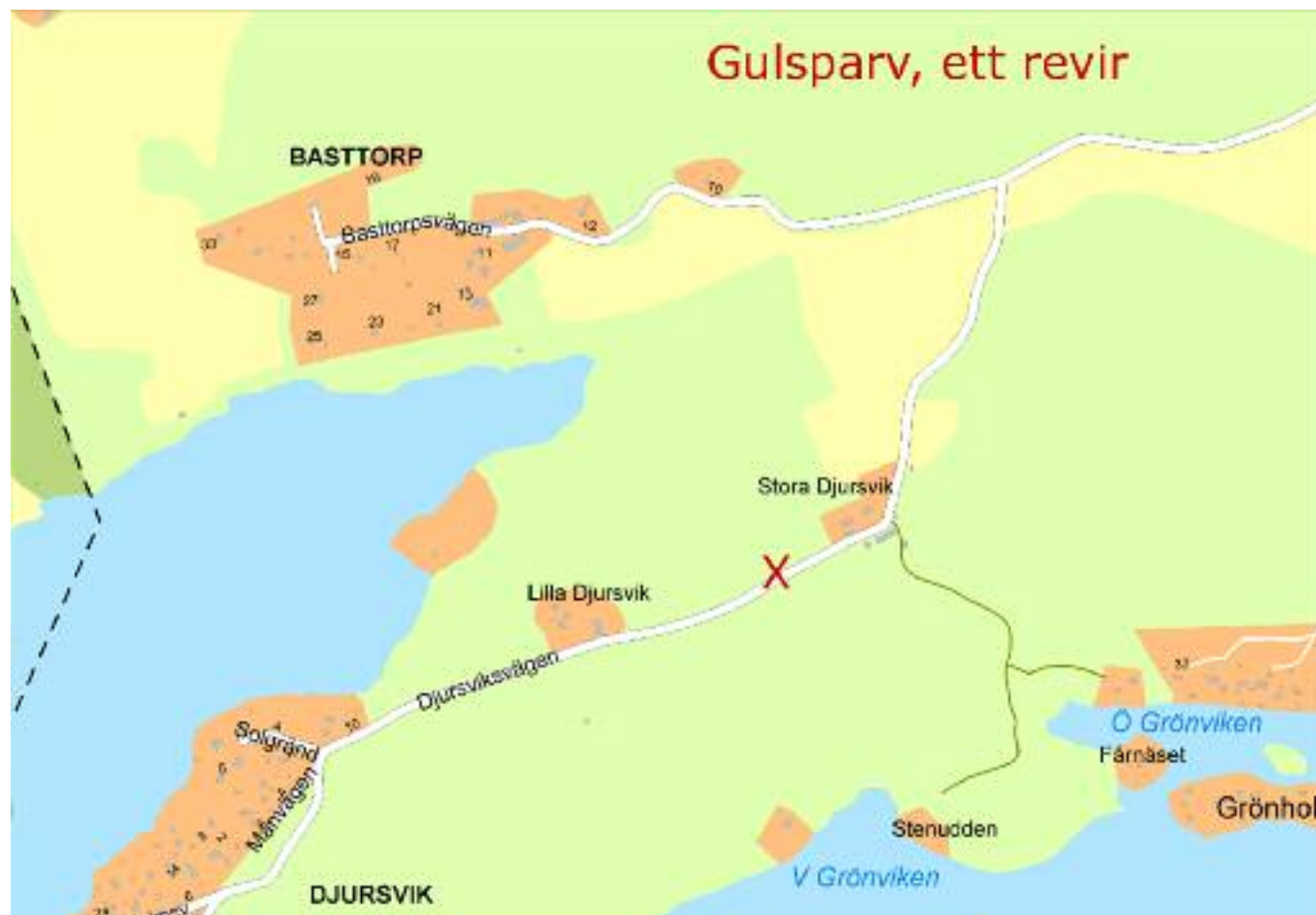

Hämpling, två revir

Gulspary, ett revir

Sävspary, sex revir

Fågelföreningen Tärnan
Nyköping/Oxelösund

Sammanställningen utförd i juni 2012 av Jan Gustafsson.